

Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu -

Designing for Enhanced Competence through Active Participation in Higher Education

(DECAP-HE)

Načela z akcijskim načrtom za sistemsko razvijanje in vzdrževanje
aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju

doc. dr. Polonca Pangrčič

Alma Mater Press
Maribor, april 2024

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

Sodelujemo skupaj za **zeleno**, **konkurenčno** in **inključujočo** Evropo.

Načela z akcijskim načrtom za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju

Avtorica: doc. dr. Polonca Pangrčič

Tehnično uredila: Suzanna Mežnarec Novosel

Tisk: Alma Mater Press

Izdaja: 1. izdaja

Kraj: Maribor

Založba: Alma Mater Europaea – ECM, Alma Mater Press

Za založbo: prof. dr. Ludvik Toplak

Naklada: 50 izvodov

Leto izdaje: 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

37.091(497.4)

PANGRČIČ, Polonca

Načela z akcijskim načrtom za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju : oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu = designing for enhanced competence through active participation in higher education : (DECAP-HE) / [avtorica] Polonca Pangrčič. - 1. izd. - Maribor : Alma Mater Europaea - ECM, Alma Mater Press, 2024

ISBN 978-961-7183-34-4

COBISS.SI-ID 191268355

Projekt Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu / Designing for Enhanced Competence through Active Participation in Higher Education (DECAP-HE) sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 490.000,00€. Namen projekta je izboljšati kakovost in učinkovitost poučevanja in učenja v visokošolskem izobraževanju ter opolnomočiti posameznike in institucije v visokem šolstvu, da se v sodelovanju z drugimi deležniki ter z izmenjavo dobrih praks aktivno odzovejo na izzive priprave študentov na delo in življenje v 21. stoletju.

Ta dokument je nastal s finančno podporo Norveškega finančnega mehanizma. Za vsebino tega dokumenta so odgovorni izključno Alma Mater Europaea – ECM, Pedagoški inštitut, Študentska organizacija Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije ter Kristiania University College in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča Nosilca programa Izobraževanje – krepitev človeških virov.

Kazalo

I.	Izhodišča	5
	1. Teoretični uvod	5
	2. Izvedba World Café foruma	16
	3. Cilji World Café foruma	22
	4. Namen World Café foruma	23
	5. Glavne ugotovitve posameznih omizij	24
II.	Prednostna načela za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju	27
III.	Akcijski načrt za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju	36
IV.	Analiza zadovoljstva s kakovostjo institucionalnega sodelovanja	38
V.	Literatura	48

I. Izhodišča

1. Teoretični uvod

Projekt *Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu (DECAP-HE)* so sooblikovali partnerji iz petih institucij, katerih fokus in področje dela je usmerjeno v različne smeri. Na ta način, smo uspeli najti zelo dobre povezave in prepletanje vsebin in področij. Partnerji v projektu so bili: Študentska organizacija Slovenije, ki je zastopala interese in glas študentov, Gospodarska zbornica Slovenije, ki je zastopala interese in glas delodajalcev, Kristiania University College, ki je dajal zgled in je bil primer dobre prakse, Pedagoški inštitut, ki je bil v vlogi svetovalnega organa ter nudil metodološko pomoč ter Alma Mater Europaea – ECM, ki je povezovala vse partnerje in je bila ter bo tudi v bodoče most med študenti in delodajalci ter med teorijo in prakso.

Projekt se je pretežno usmerjal v tri poglobitve cilje:

1. Skozi institucionalno sodelovanje **ugotoviti in uporabiti temeljne značilnosti** pedagoških praks, ki so skladne z načeli **aktivnega učenja** za razvijanje ključnih kompetenc za 21. stoletje v visokošolskem izobraževanju.
2. **Razviti in širiti nove prakse in učna okolja**, ki so zasnovana na načelih aktivnega učenja za 21. stoletje, ter **zagotoviti razvoj in trajnost aktivnih učnih okolij** v celotnem visokošolskem izobraževanju v Sloveniji.
3. **Zasnovati mrežo interaktivnih učnih okolij za inovativno poučevanje in izgradnjo skupnosti prakse v pedagogiki aktivnega učenja** na vseh ravneh formalnega in neformalnega izobraževanja v visokem šolstvu.

I. Prvi izmed ciljev projekta *Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu (DECAP-HE)* je bil: »Skozi institucionalno sodelovanje ugotoviti in uporabiti temeljne značilnosti pedagoških praks, ki so skladne z načeli aktivnega učenja za razvijanje ključnih kompetenc za 21. stoletje v visokošolskem izobraževanju.«

Visokošolske ustanove v Sloveniji po tradiciji namenjajo več pozornosti raziskovanju kot poučevanju in obstajajo pomisleki (npr. Cvetek, 2015; Marentič-Požarnik & Lavrič, 2015), da pedagoške prakse na mnogih visokošolskih zavodih zaostajajo za praksami, ki so zdaj značilne za sodobne visokošolske kontekste in okolja (npr. osredinjenost na študenta, konstruktivno poravnan kurikulum idr.). Poleg tega visokošolski učitelji neradi delijo svoje pedagoške prakse znotraj institucije ali se vključujejo v projekte, povezane z poučevanjem in v mednarodno izmenjavo. Eden od razlogov za to je dejstvo, da večina akademskega osebja, ki je trenutno zaposleno na slovenskih visokošolskih ustanovah, ni bila deležna usposabljanja iz visokošolske didaktike (Aškerc Zadavec, 2013). In kar zadeva sedanjo ponudbo didaktičnega usposabljanja (npr. delavnice v okviru projekta INOVUP), ta ni dovolj sistematična in se osredotoča predvsem na obveščanje udeležencev o različnih 'inovativnih tehnikah' in primerih 'dobrih praks'.

Zaradi naraščajoče raznolikosti in zahtev visokošolskih ustanov (s strani študentov, delodajalcev idr.), da zagotovijo visokokakovostna učna okolja, ki študentom zagotavljajo veščine in kompetence za delo in življenje v 21. stoletju, je za visokošolski sistem ključnega pomena, da kritično ovrednoti svoje sedanje pedagoške prakse in poišče načine za izboljšanje in spremembe. To za posameznike in institucije pomeni potrebo, da identificira ključne značilnosti naprednih pedagoških praks, ki so se pokazale učinkovite za smiselno, aktivno učenje študentov ter za usposobljenost diplomantov za delo v visoko razvitih profesionalnih okoljih. Skozi sodelovanje in partnerstvo z izbrano norveško visokošolsko ustanovo in ostalimi deležniki v okviru tega projekta bodo posamezniki in institucije v visokem šolstvu okrepili svoje zmožnosti, da oblikujejo visokokakovostno izobraževanje in

I. okolje, ki bo diplomante opremilo z znanjem in ključnimi kompetencami za delo in življenje v 21. stoletju.

Urška Štremfel navaja: » Globalizacija, ki smo ji priča v zadnjih desetletjih, je prodrla v vse pore zasebnega in javnega življenja. Poleg gospodarskega, tehnološkega, kulturnega in informacijskega razvoja je prinesla tudi številne izzive, med drugim naraščajoče družbene, gospodarske in druge oblike neenakosti. V tem okviru je pomembna naloga nacionalnih (visokošolskih) izobraževalnih sistemov postala vzgoja globalnih državljanov, ki se bodo znali spopasti z izzivi sodobnega globaliziranega sveta« (Autor et al., 2023).

I. Globalne kompetence so opredeljene kot preplet znanj, spretnosti, stališč in vrednot, ki jih posamezniki potrebujejo za uspešno delovanje v globalni skupnosti. Vključujejo:

a) spretnost preučevanja različnih družbeno-kulturnih vprašanj tako na lokalni kot globalni ravni (npr. revščine, ekonomske soodvisnosti, migracij, neenakosti, okoljskega tveganja, konfliktov, kulturnih razlik in stereotipov),

b) spretnost razumevanja in vrednotenja različnih mnenj in pogledov na svet,

c) spretnost vzpostavljanja pozitivnih interakcij z ljudmi različnih nacionalnih, etničnih, verskih, socialnih ali kulturnih okolij,

d) naravnost za konstruktivno ukrepanje v smeri trajnostnega razvoja in vzpostavljanja skupne blaginje (OECD, 2018).

Naslednji cilj, ki smo ga uresničevali skozi delo v projektu je: »Razviti in širiti nove prakse in učna okolja, ki so zasnovana na načelih aktivnega učenja za 21. stoletje, ter zagotoviti razvoj in trajnost aktivnih učnih okolij v celotnem visokošolskem izobraževanju v Sloveniji.«

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

I. Ob uspešnem doseganju prvega specifičnega cilja se je projekt v tem delu osredotočil na snovanje in izvedbo aktivnosti namenjenih razvijanju in izboljševanju veščin poučevanja, s poudarkom na tistih veščinah in poučevalnih strategijah, ki podpirajo aktivno učenje študentov in njihovo usvajanje veščin in kompetenc za delo in življenje v 21. stoletju. Za doseg tega cilja smo v konzorciju razvili in preizkušali smernice in model aktivnega učenja ter oblikovali instrument za merjenje uporabe razvitih smernic. Skozi didaktični program Uvod v poučevanje in učenje v visokošolskem izobraževanju – UPUVI, smo razvijali in izboljševali veščine in kompetence predavateljev za oblikovanje okolij aktivnega učenja v njihovih specifičnih izobraževalnih kontekstih. V ta namen smo tekom projekta razvili tudi didaktično-učna gradiva, ki so in še bodo učiteljem pomagala pri razvoju učnih strategij in integraciji razvitih smernic in modela v praksi.

UPUVI ostaja v trajni uporabi in razvoju tudi po zaključku projekta v sklopu Centra za pedagoško-didaktični razvoj in podporo učiteljem na Alma Mater Europaea - ECM in je že obvezni del profesionalnega razvoja za vse, ki so na instituciji vključeni v poučevalno-učni proces. Program smo prenesli tudi v digitalno obliko in ga ponujamo v spletnem okolju na spletni strani projekta www.decap-he.si/sopi in je prosto dostopen vsem predavateljem iz ostalih visokošolskih institucij.

I. V sklopu World Café foruma smo vsi deležniki kolektivno oblikovali vodilna načela in akcijski načrt za razvoj in vzdrževanje aktivnih, na študenta osredinjenih učnih okolij v celotnem visokošolskem izobraževanju vključno s pomočjo integracije smernic in modela aktivnega učenja.

Zadnji cilj je: »Zasnovati mrežo interaktivnih učnih okolij za inovativno poučevanje in izgradnjo skupnosti prakse v pedagogiki aktivnega učenja na vseh ravneh formalnega in neformalnega izobraževanja v visokem šolstvu.«

Zagotavljanje in širjenje kakovostnih, na uporabnika osredotočenih virov za podporo profesionalnemu razvoju učiteljev in krepitvi njihovih pedagoških veščin in kompetenc za oblikovanje aktivnih učnih okolij je ključnega pomena za kakovostno uvajanje transformacij v visokošolsko izobraževanje. V ta namen smo razvili in preizkusili digitalno središče Okrepljeno poučevanje in inovacije – SOPI www.decap-he.si/sopi, virtualni vir, ki je namenjen razvoju in krepitvi znanja in kompetenc učiteljev, strokovnjakov usposabljanja in ostalih, ki so vključeni v proces visokošolskega izobraževanja, za oblikovanje inovativnega, na študenta osredinjenega učnega procesa s pomočjo pedagogike aktivnega učenja in integracije smernic in modela aktivnega učenja.

I. Projekt je v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi dokumenti še posebej prispeval k uresničevanju naslednjih strategij in politik:

→ da bodo študijski programi oblikovani v skladu z načeli, standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti na evropskem področju visokega šolstva (Zakon o visokem šolstvu - Uradni list RS, 2012);

→ da bodo visokošolske ustanove nudile pedagoško podporo svojemu pedagoškemu osebju in njihovo didaktično usposabljanje za razvoj celovitih pedagoških sposobnosti (Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20) - Uradni list RS, 2011);

→ da je učinkovit in kakovosten izobraževalni sistem, namenjen pripravi posameznikov na uspešno delo, visoko kakovost življenja in udeležbo v družbi, osnovni pogoj za konkurenčno gospodarstvo in socialno blaginjo (STRATEGIJA Razvoja Slovenije 2030, 2017);

→ da morajo univerze in visokošolske ustanove zagotoviti okolje in pogoje, potrebne za izvajanje učenja in poučevanja, osredotočenega na študente (Rektorska konferenca RS, 2015);

→ da morajo biti študenti kot partnerji aktivno vključeni v vse izobraževalne procese in procese spremljanja kakovosti (Rektorska konferenca RS, 2015);

→ da se mora vse osebje, ki poučuje na visokošolskih zavodih, usposobiti za ustrezne digitalne tehnologije in pedagogiko v okviru začetnega usposabljanja in stalnega strokovnega razvoja (Skupina na visoki ravni za posodobitev visokega šolstva - (Improving the Quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions, junij 2013);

→ da morajo visokošolske ustanove zagotoviti, da se bodo programi izvajali na način, ki študente spodbuja, da zavzamejo aktivno vlogo v ustvarjanju učnega procesa (Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru – ESG, 2015 (NAKVIS, 2016)).

I. Projekt je črpal iz obsežnega razpoložljivega obstoječega znanja, ki se je razvijalo v desetletjih raziskav na področju psihologije, pedagogike in še posebej didaktike (vključno z delom in spoznanji slovenskih avtorjev) ter znanja in izkušenj iz naprednih, znanstveno podprtih pedagoških praks, kot so:

→ poznavanje socialno konstruktivističnih, na preučevanju temeljčih in sodelovalnih pristopov k učenju in razvoju ter družbenih razsežnosti visokošolskega izobraževanja (npr. Lave & Wenger, 1991; Ormrod, 2004; Rogoff, 1998; Vygotsky, 1978);

→ spoznanja novo nastajajočih znanosti učenja, kot so nevroznanost in kognitivna psihologija (npr. Ambrose, 2010; James, 2009; Mayer, 2011);

→ poznavanje strategij in metod aktivnega učenja in poučevanja, ki je osredotočeno na študente ter naprednih učnih tehnologij in digitalnih učnih okolij, ki podpirajo učenje (npr. Cvetek, 2019; Hoidn & Klemencic, 2020; Fullan & Langworthy, 2014);

→ poznavanje oblikovanja kurikuluma, ki temelji na učnih ciljih in načelih konstruktivne poravnave učnih izidov, učnih aktivnosti ter načinov ocenjevanja, vključno formativnih oblik spremljanja in ocenjevanja učenja ter poznavanju reflektivnega poučevanja v visokoškolskem izobraževanju (Wiggins & McTighe, 2006; Biggs & Tang, 2007).

Pri snovanju in izvajanju projektnih aktivnosti, zlasti pri snovanju oblik didaktičnega usposabljanja ter tehnološko obogatenih in digitalnih učnih okolij, je projektna skupina izpolnjevala pričakovanja in zahteve, ki jih visokošolskim ustanovam in družbi kot celoti postavljajo deležniki (študenti, gospodarstvo, družba) s ciljem, da posamezniki (študenti) razvijejo ključne veščine in kompetence za delo in življenje v 21. stoletju.

I.

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

Sodelujemo skupaj za zeleno, konkurenčno in vključujočo Evropo.

I. Vse naštetu je bilo vodilo dela v projektu, vas čas pa smo se zavedali prepletenosti in pomembnosti institucionalnega sodelovanja. Ves svet in Evropa stremi k uresničevanju trajnostnih ciljev (Sustainable Development Goals - SDG (United Nations (UN), 2021) in razvoj globalnega državljanstva je ena izmed naših nalog. Pomen vnaprej domišljenih in načrtovanih pedagoških pristopov pri katerih so bili ugotovljeni pozitivni učinki na razvoj globalnih kompetenc:

→ spletno medkulturno izobraževanje s pozitivnim učinkom na globalno miselnost (Fluck idr., 2007);

→ simulacija igranja vlog, kjer so bili študenti dodeljeni kot predstavniki države in so skupaj sodelovali pri sprejetju resolucije o trajnosti s pozitivnim učinkom na poznavanje globalne politike in samopercepcije kot globalnih državljanov (Levintova idr., 2011; Majewska, 2022);

→ na slikah temelječa, multimodalna in na praksi temelječa pedagogika s pozitivnim učinkom na razumevanje globalnih vprašanj (Kang idr., 2017);

→ »učne skupnosti«, ki združujejo študente, ki skupaj obiskujejo dva ali več predmetov ter obravnavajo neko skupno temo, s pozitivnim učinkom na zavzemanje perspektive drugega, empatije in razvoja globalnega državljanstva (Kuh, 2008);

→ dialoški pristop, ki temelji na vzpostavitvi konstruktivnega dialoga v šestih korakih ter spodbuja študente, da postanejo aktivni oblikovalci prihodnosti (Robertson, 2021);

→ »svetovna« pedagogika (ang. wordly pedagogy) s pozitivnim učinkom na razumevanje globalnih vprašanj (Fanghanel in Cousin, 2012).

I. Massaro (2022) je na podlagi sistematičnega pregleda literature o razvoju globalnega državljanstva v visokošolskih ustanovah izpostavila pomen vnaprej domišljenih in načrtovanih pedagoških pristopov ter identificirala tiste, pri katerih so bili ugotovljeni pozitivni učinki na razvoj globalnih kompetenc:

Aktas in drugi (2016) so na podlagi analize praks 24 visokošolskih ustanov v petih državah identificirali naslednje dejavnosti, ki spodbujajo razvoj globalnih kompetenc: mednarodno mobilnost¹ in učenje tujih jezikov ter relativno omejeno vključenost globalnih vsebin v formalne kurikule. Le-te so se večinsko osredinjale na pripravo študentov na vstop v globalno gospodarstvo, medtem ko so bile teme demokratičnega globalnega državljanstva relativno prezrte.

Poudariti velja, da učinkovito globalno izobraževanje zahteva konsistenten pristop. Raziskave namreč kažejo, da vključevanje v občasne ali enkratne dejavnosti dolgoročno ne spodbuja razvoja globalnih kompetenc. Navedeni pristop vključuje prilagoditev kurikulov, kot tudi visokošolske učitelje, ki so usposobljeni za globalno izobraževanje in kreativno vključevanje globalnih vsebin v svoje poučevalne prakse. Pri tem uspešno usvajanje globalnih kompetenc študentov nujno ne predstavlja dodatnih vsebin, ki bi posegale v obstoječi kurikulum posameznih izobraževalnih smeri. Pomembneje je dodajanje globalne perspektive temam, ki se obravnavajo v okviru obstoječih predmetov. Visokošolske ustanove in visokošolski učitelji se razlikujejo po svoji pripravljenosti, zanimanju in zmožnosti integracije globalnih vsebin v visokošolske kurikule. Pri tem je pomembna ustrezna sistemska podpora na ravni nacionalnega visokošolskega sistema, visokošolskih zavodov, profesorjev in študentov (Huber in Reynolds, 2014).

---

¹ Mednarodna mobilnost je sicer v več študijah izpostavljena kot pomemben ali celo edini način spodbujanja globalne miselnosti in medkulturnih kompetenc. Pri tem pa se je treba zavedati tudi njenih omejitev, ki se kažejo predvsem v omejeni dostopnosti vsem študentom (npr. Robertson, 2021).

I. 2. Izvedba World Café foruma

Dne 4. in 5. decembra 2023, smo na sedežu GZS v Ljubljani organizirali in izvedli dogodke **Izobraževanje in gospodarstvo v skupni viziji** ter **World Café: Dialog med generacijami**. Oba dogodka sta potekala v organizaciji partnerjev pri projektu Alma Mater Europaea – ECM, Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Pedagoški inštitut, Študentska organizacija Slovenije in Kristiania University College iz Norveške.

Prvi dan (4. december 2023) **Izobraževanje in gospodarstvo v skupni viziji** je bil organiziran in izveden forum za kolektivno oblikovanje prednostnih načel in sistemskih inovacij (akcijskega načrta) za ustvarjanje in vzdrževanje aktivnega, na študenta osredinjenega učnega okolja v slovenskem visokem šolstvu, ki se uspešno odziva na potrebe sodobnega gospodarstva in družbe. V te namen smo organizirali tri plenarna predavanja strokovnjakov, ki so bili uvod in povod v poglobljeno debato, ki je potekala v obliki okrogle mize.

Prvo predavanje je izvedel strokovnjak s področja aktivnega učenja, dr. **Todd Zakrajsek** iz Univerze v Severni Karolini v ZDA. V predavanju na temo Uporabe znanosti o učenju za aktivno učenje je izpostavil, da ugotovitve raziskav v visokošolskem izobraževanju dosledno dokazujejo, da študenti, ki znanje prejemajo s kombinacijo aktivnih učnih strategij in predavanj pokažejo večje učne pridobitve kot pri predmetih, ki vključujejo izključno predavanja ter, da je njihovo znanje je trajno.

Sledilo je predavanje dr. **Larsa Erika Braauma** iz Kristiania University College iz Norveške, ki je bilo osredotočeno na v delo usmerjeno učenje in aktivno učenje v visokem šolstvu. Poudaril je, da je za njih, kot univerzo osrednji cilj študente opremiti z veščinami za takojšnje kvalitetno opravljanje svojega poklica. Integrirano učenje je orodje, ki ga lahko uporabimo za izpolnitev skupnega interesa delodajalcev in zaposlenih in dejansko temelji na tem, da študenti izkazujejo več kot le znanje, in na ta način pridobivajo tudi spretnosti in kompetence.

I.

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

Sodelujemo skupaj za **zeleno**, **konkurenčno** in **vkjučujočo** Evropo.

I.

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

I. **Katia Štefanić**, vodja projektov v Zadružnem centru za socialno dejavnost v Trstu, pa je predstavila pregled sistema praktičnega usposabljanja z delom (Alternanza scuola-lavoro) v italijanskem kontekstu ter posledičen razvoj idejnih zasnov za projektno sodelovanje na tem področju v čezmejnem in mednarodnem okviru. Izpostavila je potrebo po nadgrajenem, personaliziranem pristopu za izvedbo praktičnega usposabljanja z delom in poenostavitvijo le-tega z inovativno uporabo digitalizacije, ki se je pokazala kot logičen korak naprej.

Drugi del prvega dne smo zasnovali v obliki okrogle mize z naslovom **Kako učinkovito povezati šolstvo in gospodarstvo**. Moderatorka okrogle mize je bila **Marika Grubar**, predsednica Študentske organizacije Slovenije. Marike je dala poudarek različnim tematikam, od tega kako lahko šole/fakultete bolje pripravijo dijake in študente na trg dela, do aktivnih metod učenja ter pomenu globalnih kompetenc v izobraževanju. Sogovornike je povprašala o izzivih in priložnostih za boljše povezovanje šolstva in gospodarstva, ter o primerih dobre prakse iz Slovenije in tujine.

Tako je **Vesna Milošević Zupančič**, strokovna vodja e-Študentskega servisa poudarila posebnosti generacije, ki trenutno vstopa na trg dela. Pravi, da dobro vedo kaj želijo, di želijo pridobiti čim več različnih delovnih izkušenj in zato tudi zamenjati čim več delodajalcev. Ker se zavedajo stanja na trgu dela določajo tudi pogoje zaposlitve, česar prejšnje generacije niso bile vajene. Mladi, ki vstopajo na trg dela si želijo tudi svobode, predvsem v smislu, da imajo bo delovnem času še čas zase.

Julija Pirnat iz Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje je prepričana, da je pridobivanje izkušenj preko študentskega dela, prostovoljnega dela in prakse izjemnega pomena, saj mladim pomagajo pri sprejemanju pomembnih odločitev za nadaljnjo karierno pot.

I. V razpravi so svoja stališča delili še prodekanica in vodja oddelka Inštituta za psihologijo, pedagogiko in pravo na Kristiania University Collage **Hilde Skjerne**, predstavnik Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije **Mojmir Flisek**, predstavnik iz Centra RS za poklicno izobraževanje **Darko Mali**, članica Predsedstva Dijaške skupnosti in predsednica Odbora za kulturo, šport in občolske dejavnosti **Hana Kolendo** ter vodja projektov v Zadružnem centru za socialno dejavnost v Trstu **Katia Štefanič**. Sogovorniki so se strinjali, da je povezovanje šolstva in gospodarstva ključnega pomena za pri razvoju družbe v prihodnje.

Drugi dan (5. december 2023) smo izvedli pogovore v majhnih skupinah, po metodi **World Café**, z naslovom **Dialog med generacijami**. Uvodoma je **Vesna Milošević Zupančič**, strokovna vodja e-Študentskega servisa pripravila predavanje o Skrivnostih generacije Z na trgu dela ter o tem kako jih privabiti, razumeti, navdihniti in motivirati. Povedala je, da je generacija Z nekoliko drugačna od prejšnjih, kar je razumljivo, saj sta jim bila telefon in računalnik položena praktično že v zibelko. Že v času prakse in študentskega dela želijo pridobiti relevantne delovne izkušnje. Iščejo dela, povezana s smerjo šolanja, ki prinašajo pomembne kompetence, znanja in vodijo do rednih zaposlitev. Pri prvi zaposlitvi od delodajalcev pričakujejo prilagodljivost, hibridno delo, jasen načrt napredovanja in karierno rast, prav tako želijo biti sprejeti in slišani ter potrebujejo povratne informacije, uvajanje in mentorstvo. Mladi želijo pravično plačilo, usklajevanje dela z zasebnim življenjem, pomembne so jim okoljske teme, skrbi jih za duševno zdravje.

I. Sledilo je delo v šestih skupinah, ki je potekalo v obliki strukturiranih pogovorov v majhnih skupinah, zasnovanih po World Café metodi - po interaktivnem in participatornem modelu za razprave in razvijanje rešitev in inovacij za pomembna vprašanja ter za razumevanje/učenje iz različnih vidikov. Udeleženci so se izmenjevali med posameznimi omizji, vodje omizij pa so ostajali, kar je omogočalo skupno rabo, nadgrajevanje in sintetizacijo različnih perspektiv in idej.

Teme razprav so bile:

- Vrednote mladostnikov,
- načini učenja mladostnikov,
- razvoj globalnih kompetenc,
- vključevanje v delovno sfero,
- kompetence za prihodnost,
- uporaba tehnologije in digitalnih veščin.

I. 3. Cilji World Café foruma

Poglavitna ideja foruma je bila zgraditi skupno vizijo učenja in kompetenc za 21. stoletje v visokem šolstvu vključno s sistemsko integracijo in nadgradnjo razvitih smernic aktivnega učenja. Poseben poudarek smo dali iskanju novih možnosti za celovito-sistemsko sodelovanje in ukrepanje pri razvoju potrebnih znanj in veščin v družbi ter opolnomočenju posameznikov, institucij in sistema za aktivno participacijo v visokem šolstvu in družbi kot celoti.

Cilj celotnega dogodka je bil povezovanje. Povezovanje med ljudmi, med institucijami med enakimi idejami in različnimi idejami. Povezovanje istega miselnega toka in različnih miselnih tokov. Pomembno je zapisati, da smo z enakostjo in različnostjo istočasno razbili ustaljene tokove in na nek način prisilili udeležence, da so šli iz cone udobja ali že znanih smernic ter se odprli za nove.

I. 4. Namen World Café foruma

Namen foruma je bil razviti skupni program in institucionalne zaveze vseh strani za trajno podporo in razvoj visokošolskega sistema, ki je osredinjeno na študenta, kompetence in potrebe skupnosti in družb 21. stoletja. V ta namen so bili povabljeni vsi predstavniki ključnih deležnikov in širše, vključno s predavatelji, študenti, enotami za podporo poučevanju, vodstvo visokošolskih zavodov, politični odločevalci, skupine v gospodarstvu, strokovna združenja in ostali ustrezni deležniki. Pogovore so vodila odprta vprašanja na temo smernic, praks, izkušenj, pogledov in pobud za aktivno učenje in razvoj kompetenc v visokem šolstvu. Vprašanja omizij in tematike smo oblikovali na pozitiven način, osredotočen na izboljšanje in inovacije.

I. 5. Glavne ugotovitve posameznih omizij

World Café: Dialog med generacijami (vstop mladih na trg dela): Razumevanje izzivov in priložnosti

1. omizje: Vrednote mladostnikov - Vesna Milošević Zupančič, e-Študentski Servis

→ Kako generacija Z spreminja pričakovanja glede izobraževanja in dela?

→ Kako se lahko prilagodimo novim načinom učenja in dela, ki jih prinaša ta generacija?

2. omizje: Načini učenja mladostnikov - Polonca Pangrčič, Alma Mater Europaea – ECM

→ Kako aktivne metode učenja prispevajo k boljšemu razumevanju snovi in razvoju veščin?

→ Kako lahko učitelji vključijo interaktivne pristope v pouk?

3. omizje: Razvoj globalnih kompetenc - Urška Štremfel, Pedagoški inštitut

→ Globalne kompetence - abstrakten in kompleksen pojem

→ Kritično mišljenje

→ Medkulturne kompetence

→ Vloga izobraževalnega sistema pri razvoju globalnih kompetenc

I. 4. omizje: Vključevanje v delovno sfero - Petra Sternad, Gospodarska zbornica Slovenije

→ Kako lahko podjetja in organizacije privabijo in zadržijo talente iz generacije Z?

→ Kako jih lahko vključimo v metode aktivnega učenja in jih spodbudimo k sodelovanju v delovnem okolju?

5. omizje: Kompetence za prihodnost - Amanda Teršar, Študentska organizacija Slovenije

→ Kako lahko izobraževalni sistem spodbuja globalno ozaveščenost, medkulturno razumevanje in jezikovno znanje?

→ Kako lahko študente pripravimo na mednarodno sodelovanje in globalni trg dela?

6. omizje: Uporaba tehnologije in digitalnih veščin – Mirjana Ivanuša Bezjak, Alma Mater Europaea – ECM

→ Kako generacija mladih uporablja IKT v izobraževanju in delovnem okolju?

→ Kako lahko podjetja izkoristijo digitalne veščine mladostnikov za izboljšanje poslovnih procesov in inovacij?

→ Kako podjetja lahko podprejo razvoj digitalnih kompetenc med mladimi in kako se lahko mladi bolje vključijo v digitalno transformacijo podjetij?

→ Umetna inteligenca

I.

»Projekt DECAP - HE je sofinanciran s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma 2014–2021 in pripadajoče slovenske udeležbe.«

II. Prednostna načela za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju

1. Načelo: Vrednote mladostnikov

Izogibati se moramo posploševanja, da so vsi posamezniki enaki, z enakimi lastnostmi.

Mladim je potrebno omogočiti fleksibilnost, hibridno delo ter pošten zaslužek.

Potrebno jim je predstaviti in omogočiti možnosti napredovanja.

Omejiti je potrebno delovni čas in jim omogočiti možnost prostega časa.

Omogočiti uporabo, vključevanje in dostop do socialnih omrežij.

Pomembno je izpostaviti skrb za okolje v podjetju.

Mladim je zelo pomembna skrb za duševno zdravje.

Upoštevati je potrebno njihovo razpršeno pozornost, nihanje med egocentrizmom in skrbjo za splošno dobro, zaprtost in podjetnost.

II. 2. Načelo: Načini učenja mladostnikov

Način podajanja snovi vpliva na različne pristope, ki jih študenti zavzemajo pri učenju.

Način podajanja snovi, ki najbolj motivirajo študente so obvladovanje snovi, angažiranost profesorja, vključevanje in postavljanje vprašanj študentom in poslušanje ter diskusija o odgovorih, dostopnost.

Učitelji naj iščejo znanje ter gradijo na višjih miselnih taksonomskih ravneh (analiza, sinteza, kreiranje), ne le na učenju na pamet.

Upoštevanje razlik med poučevanjem teorije in prakse ter posameznih predmetov.

Uporaba različnih aktivnosti in aktivnih metod poučevanja.

Pomembno je dobro obvladovanje pedagoških in didaktičnih metod poučevanja z vključevanjem digitalizacije in tehnologije.

II. 3. Načelo: Razvoj globalnih kompetenc

Globalne kompetence so kompleksen in abstrakten pojem z relativno omejeno prepoznanostjo v slovenskem prostoru, ki so različno razumljene (velesile, nerazvite države), pri tem čemer na razumevanje pojma vpliva tudi velikost države, npr. majhnost Slovenije.

Mladi imajo bolj razvite globalne kompetence kot starejši, saj imajo več priložnosti za učenje tujih jezikov, dostopnost interneta od zgodnjih let, možnost relativno ugodnih potovanj po svetu).

Kontroverznost globalnih priložnosti in problemov, saj nekatere priložnosti globalizacije (npr. potovanja, izmenjave) povzročajo tudi globalne probleme (npr. okoljski problemi, podnebne spremembe).

Med mladimi je opazna odsotnost kritičnega mišljenja, na kar vpliva majhnost Slovenije in pogost uporabe družbenih medijev, ki intenzivno promovirajo globalno potrošništvo.

Spodbujati je potrebno tudi občutek nacionalne identitete.

Manko medkulturnih kompetenc med zaposlenimi in poslovnimi partnerji, saj so opazni predsodki do delavcev in delavk z migrantskim ozadjem.

Izobraževalni sistem je pomemben, a ne edini za razvoj globalnih kompetenc mladih (tudi mediji in družba), ob tem pa je pomembno razvijati globalne kompetence vseh učencev v celotni vertikali izobraževalnega sistema.

II.

II. 4. Načelo: Vključevanje v delovno sfero

Mladi iščejo stabilnost, inovativnost, vključenost, slišnost, možnost napredovanja, mentoriranje in potrebujejo izzive.

Podjetja bodo morala narediti korenite spremembe, da bodo prava-bila nov kader.

Prijemi, ki so bili aktualni pred 15 leti, danes niso več privlačni.

Nujno je potrebno vzpostaviti dolgotrajne in plodovite stike med fakultetami in trgom dela (mentoriranje).

Podjetja naj začnejo uvajati spremembe na področju kadrovskih politik in promocije, saj so mladi velikokrat razočarani, ko pridejo v njihovo podjetje, saj imajo drugačno predstavo o delu.

Javne inštitucije naj upoštevajo, da se morajo mladi učiti tudi teorijo in splošno razgledanost in da niso osredotočeni samo na zaposlitev.

Šola ni podjetje in podjetje ni šola, namen šole je mnogo širši in splošnejši, da osvojijo tradicijo, kulturo, jezik in zapuščino preteklosti.

Ne smemo izgubiti smisla za razlike, kajti če nekdo zapusti podjetje je to zanj priložnost, da se izpopolnjuje.

II.

II. 5. Načelo: Kompetence za prihodnost

Profesorji in tudi delodajalci, ki prihajajo iz druge generacije, se premalo poglobijo v to, kaj mladi želijo in kakšni so njihovi pogledi na svet, zato posplošujejo in generalizirajo trditve o njih.

Zavedanje o aktivnem državljanstvu je potrebno bolj vključiti v osnovne in srednje šole ter fakultete.

Potrebno je slišati in upoštevati zavedanje mladih o skrbi za okolje, energetske učinkovitosti, planetarni skrbi ipd.

Mladim moramo dajati dobre zglede ter jim privzgajati lepe osebnostne, okoljske, doživljajske, kreativne vrednote.

Poudarek je potrebno dajati na nacionalnem zavedanju, da jih bomo ohranili v Sloveniji.

II. 6. Načelo: Uporaba tehnologije in digitalnih veščin

Mladi intenzivno uporabljajo IKT, predvsem za izobraževalne namene, kar vključuje osnovno znanje programov Office in spletnih aplikacij za sodelovanje in komunikacijo, prav tako orodja za citiranje in AI tehnologije kot je Chat GPT.

Mladi spodbujajo spremembe v načinu komuniciranja in optimizacijo procesov s pomočjo IKT.

Obstoječi zaposleni se morajo prilagajati novim tehnologijam, ki jih uvajajo mladi, kar zahteva ustvarjanje ustreznega delovnega okolja.

Nujno je potrebno povezovanje izobraževalnih sistemov, mladih in gospodarstva, da se maksimalno izkoristi inovativnost mladih, kjer je zaželeno interdisciplinarno sodelovanje in integracija realnih projektov v izobraževalni sistem.

Izobraževalni sistem je potrebno usmeriti v učinkovite načine za poučevanje uporabe tehnologij, ki se prilagajajo načinu, kako mladi najučinkoviteje procesirajo informacije (npr. vizualno), saj se je potrebno zavedati, da mladi pogosto uporabljajo tehnologijo drugače, kot se pričakuje, kar pomeni, da je treba pristop k učenju prilagoditi njihovim potrebam, ob tem pa jim pogosto manjka sposobnost izluščiti ključne informacije iz obilice dostopnih podatkov, potrpežljivosti pri iskanju in obdelavi informacij, kar poudarja potrebo po osnovni pismenosti in razvoju IKT znanj.

Obratno mentorstvo, kjer mladi učijo starejše o tehnologiji, in obratno, je ključnega pomena za vzajemni razvoj kompetenc in boljše razumevanje med generacijami.

Vključevanje mladih in njihovih digitalnih veščin je ključnega pomena za inovacije in izboljšanje poslovnih procesov, v ta namen bi bilo dobrodošlo sodelovanje med podjetji in izobraževalnimi sistemi, da se zagotovi ustrezno razvijanje in uporabo teh veščin.

- II. *Mladi so naravno nagnjeni k inovacijam in imajo prednost pri hitrosti učenja novih tehnologij, a potrebno je zagotoviti mentorstvo in vključevanje v poslovne procese podjetij.*

III. Akcijski načrt za sistemsko razvijanje in vzdrževanje aktivnega učnega okolja v slovenskem visokošolskem izobraževanju

	Aktivnost	Koraki	Časovni okvir	Odgovornost in viri
1	Vrednote mladostnikov	Vzpostaviti zavedanje o mladih, kot delovni sili	December 2024	Projektni partnerji, Akademsko okolje
		Razširiti zavedanje o njihovih željah in potrebah	December 2024	Projektni partnerji preko publikacij
		Izobraziti delodajalce in splošno javnost o lastnostih generacije, ki vstopa na trg dela v izogib njihovem nerazumevanju.	Maj 2025	Višje, visokošolske institucije in univerze
2	Načini učenja mladostnikov	Vzpostaviti trajno politiko aktivnega učenja in na študenta osredinega pristopa v visokošolskem izobraževanju	Trajna naloga	Višje, visokošolske institucije in univerze
		Razširiti SOPI	Maj 2025	Razširiti uporabo www.decap-he.si/sopi
		Izvesti kontinuirana izobraževanja s področja sodobnih pristopov visokošolske didaktike	Trajna naloga	Višje, visokošolske institucije in univerze
		Razvoj globalnih kompetenc	Razširiti zavedanje o pomenu globalnih kompetenc	Maj 2025
		Vključiti razvoj kritičnega mišljenja v aktivnosti študentov	Trajna naloga	Višje, visokošolske institucije in univerze
		Razvijati medkulturne kompetence	Trajna naloga	Šolska vertikala (OŠ, SŠ, VŠ)
		Razvijati globalne kompetence vseh učencev v celotni vertikali izobraževalnega sistema	Trajna naloga	Šolska vertikala (OŠ, SŠ, VŠ)

III.

	Aktivnost	Koraki	Časovni okvir	Odgovornost in viri
4	Vključevanje v delovno sfero	Delodajalcem predstaviti kaj mladi potrebujejo in iščejo	Maj 2025	Fakultete in partnerske delovne organizacije
		Delodajalce povabiti k spremembam na področju kadrovskih politik in promocije	December 2026	Fakultete in partnerske delovne organizacije
		Vzpostaviti stike med fakultetami in trgov dela	Trajna naloga	Projektni partnerji, akademsko okolje, delovne organizacije
5	Kompetence za prihodnost	Starejše generacije pripraviti na mlajše	Trajna naloga	Projektni partnerji, akademsko okolje, delovne organizacije
			Trajna naloga	Šolska vertikala (OŠ, SŠ, VŠ)
6	Uporaba tehnologije in digitalnih veščin	Delodajalce seznaniti z novimi tehnologijami, ki jih uporabljajo mladi	December 2026	Projektni partnerji, akademsko okolje, delovne organizacije
		Povezovanje izobraževalnih sistemov, mladih in gospodarstva	Trajna naloga	Projektni partnerji, akademsko okolje, delovne organizacije
		Izobraževalni sistem je potrebno usmeriti v učinkovite načine za poučevanje uporabe tehnologij	Trajna naloga	Višje, visokošolske institucije in univerze
		Zagotoviti mentorstvo in vključevanje mladih v poslovne procese podjetij	Trajna naloga	Akademsko okolje, delovne organizacije

IV. Analiza zadovoljstva s kakovostjo institucionalnega sodelovanja

Med samim dogodkom World Café forum nas je zanimalo, kakšni so odzivi udeležencev, kako dojemajo tovrstne dogodke, kaj pogrešajo in kaj pozdravljajo. Ker je na dogodku sodelovalo veliko heterogenih skupin, smo se odločili, da izvedemo anketo o zadovoljstvu s kakovostjo institucionalnega sodelovanja. Na ta način smo želeli izvedeti, kaj udeleženci menijo o medinstitucionalnem sodelovanju ter o sodelovanju tako različnih deležnikov – od študentov, do univerzitetnih profesorjev, delodajalcev, odločevalcev ipd.

Pomembno je razumevanje vseh deležnikov ter njihove izkušnje in mnenja glede kakovosti sodelovanja med institucijami pri projektni tematiki.

Metodologija in instrument

Izvedli smo kvantitativno eksplorativno metodo zbiranja podatkov, saj smo želeli pridobiti bolj kvalitativne opise in podatke, ob enem pa smo bili omejeni na število udeležencev na dogodku. S to metodo smo zagotovili le uvod ali pa spoznavanje nekega področja institucionalnega sodelovanja, saj nam ponuja manj sistematične postopke zbiranja in analize podatkov.

Vprašalnik smo sestavili na podlagi projektnih podatkov ter ga oblikovali in distribuirali v spletnem orodju 1KA (»1KA (Verzija 23.12.19). (2023). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Dostopno prek <https://www.1ka.si>).

Vprašalnik je bil pripravljan v slovenskem in v angleškem jeziku, saj so bili vključeni tudi udeleženci iz drugih držav.

IV. Udeleženci so odgovarjali na vprašanja Kako bi na lestvici od 1 do 5 ocenili svoje zadovoljstvo: z izvedbo dogodkov po World Cafe metodi; z vključenostjo različnih deležnikov (institucij); s sodelovanjem med institucijami; z vsebino uvodnega predavanja Vesne Milošević Zupančič; z izbranimi vsebinami posameznih omizij; s svojim doprinosom v skupini; s sodelovanjem ostalih udeležencev v skupini. Možni odgovori na podvprašanja so bili: zelo nezadovoljen/a, nezadovoljen/a, nevtralen/a, zadovoljen/a, zelo zadovoljen/a.

Sledilo je vprašanje Kako dobro prispeva institucionalno sodelovanje k celoviti izkušnji študentov (ne prispeva, slabo, zadovoljivo, dobro, odlično)? ter Ali vaša institucija sodeluje z (drugimi) visokošolskimi institucijami (da, ne, ne vem)?

Na koncu ankete so imeli udeleženci možnost zapisati Predloge za izboljšave, komentarje...

Analiza podatkov

Pri vprašanjih, kjer so se respondenti odločali o stopnji zadovoljstva ter kjer so ocenjevali kakovost vpliva institucionalnega sodelovanja, je bila diskriminantnost lestvic zagotovljena s petstopenjsko Likertovo lestvico.

Podatke smo obdelali z računalniškim programom za statistično analizo SPSS, (IBM Corp. 2019). Najprej smo jih šifrirali, nato pa opravili deskriptivno statistiko, kjer smo s frekvenčno analizo izračunali ocene parametrov (strukturne odstotke) (Sagadin 2003, 16–19).

Korelacije med opisnimi oz. ordinalnimi spremenljivkami smo preverjali s hi-kvadrat (χ^2) preizkusom.

Pri statističnem sklepanju smo upoštevali stopnjo tveganja 0,05.

IV. Udeleženci

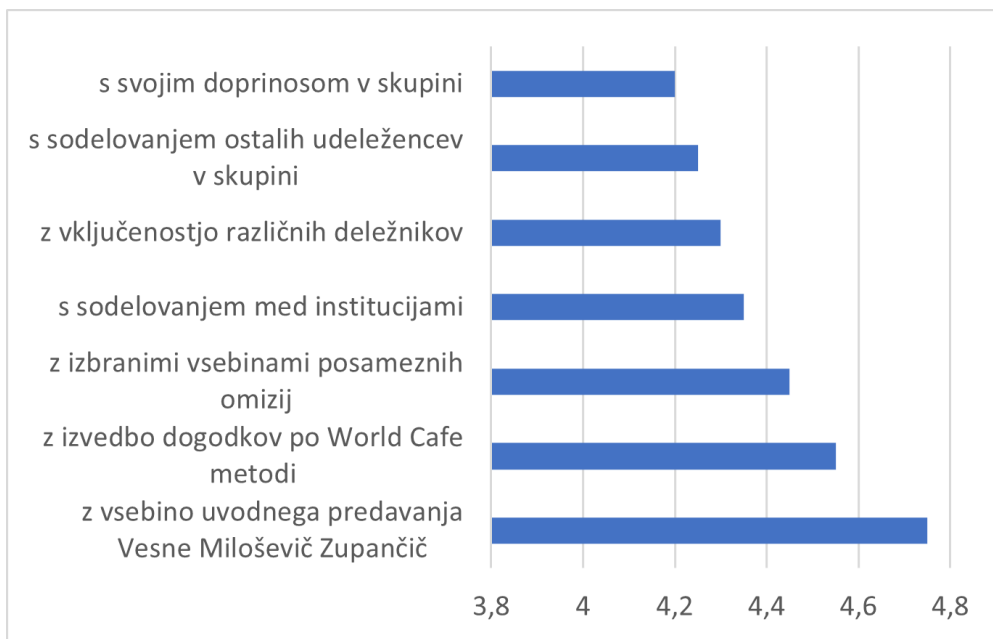
Raziskava je dosegla 61 respondentov v slovenskem jeziku in 11 respondentov v angleškem jeziku. Od tega smo za analizo upoštevali 32 slovenskih in 6 angleških vnosov. Skupno število respondentov je 38 (N = 38). Rezultate obeh anket smo združili, saj se vsebinsko nista razlikovali.

Rezultati

Najpomembnejše vprašanje ankete se je nanašalo na zadovoljstvo z oblikami institucionalnega sodelovanja. V ta namen smo oblikovali različna podvprašanja. Srednje vrednosti odgovorov na lestvici od 1 do 5 prikazujemo na Sliki 1.

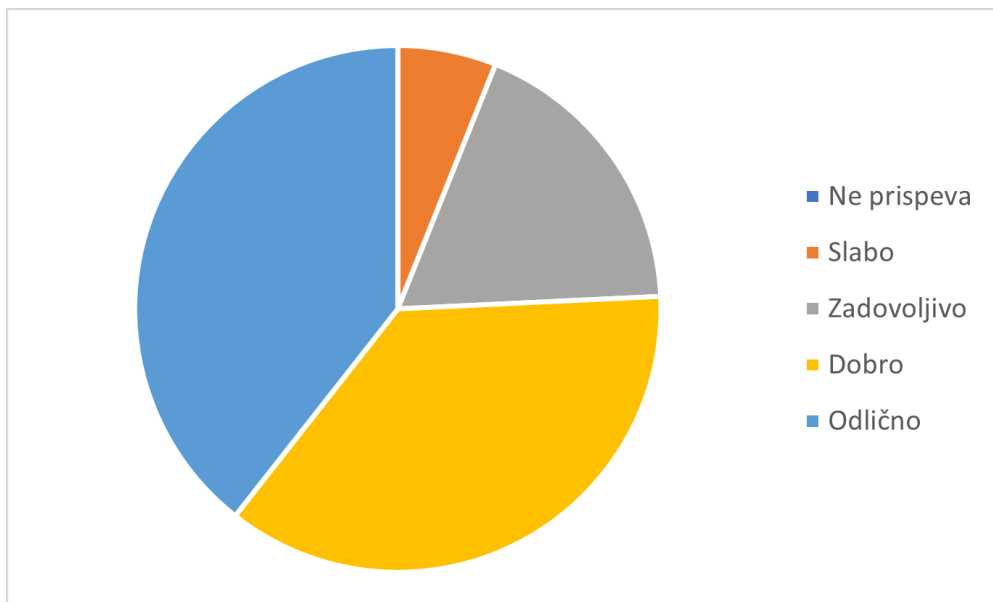
IV. Slika 1 Zadovoljstvo z institucionalnim sodelovanjem

Udeleženci so najvišje zadovoljstvo ($M = 4,75$) izkazali s predavanjem Vesne Milošević Zupančič, iz e-Študentskega Servisa, z naslovom Razkrijte skrivnosti generacije Z na trgu dela: Kako jih privabiti, razumeti, navdihniti in motivirati. Najnižje, pa vendarle visoko, zadovoljstvo so udeleženci izkazali z lastnim doprinosom v svoji skupini, in sicer srednja vrednost je bila $M = 4,2$.

IV. Slika 2

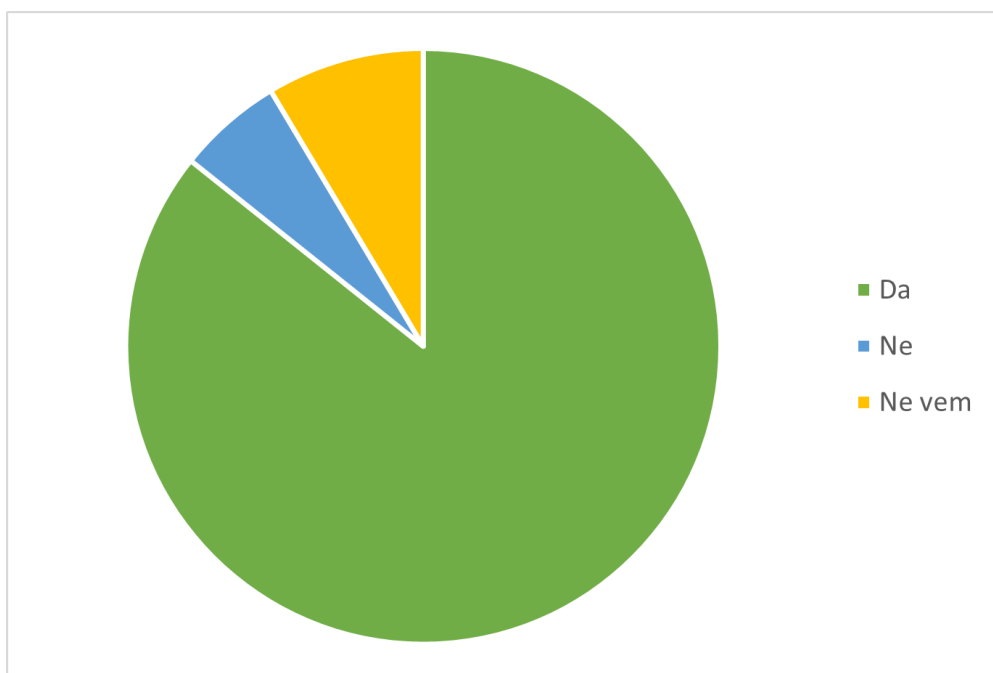
Institucionalno sodelovanje in celovita izkušnja študentov

Udeleženci raziskave v veliki meri menijo, da institucionalno sodelovanje prispeva dobro (33,3 %) ali celo odlično (36,1 %) k celoviti izkušnji študentov, kar je razvidno tudi iz Slike 2. Skupno je več kot dve tretjini udeležencev naklonjenih takemu sodelovanju v dobro študentov.

IV. Zadnje vprašanje se je nanašalo na sodelovanje in zavedanje o medinstitucionalnem sodelovanju - vprašanje smo usmerili predvsem v sodelovanje z (drugimi) visokoškolskimi institucijami. Odgovori na vprašanje so prikazani na Sliki 3.

Slika 3
Medinstitucionalno sodelovanje

Več kot 90 % udeležencev pravi, da njihova primarna institucija sodeluje tudi z drugimi institucijami, predvsem z visokoškolskimi.

Zanimalo nas je tudi ali obstajajo kakšne korelacije med spremenljivkami. V ta namen smo izvedli korelacijsko tabelo hi-kvadrat testov med spremenljivkami pri katerih so respondenti ocenjevali svoje zadovoljstvo in jo prikazujemo v Tabeli 1.

IV. Tabela 1

Korelacijska tabela povezanosti med spremenljivkami

		vključenost deležnikov	svoje sodelovanje	izvedba	medin-stucion. sodelovanje	predavanje	vsebine omizij	sodelovanje drugih
vključenost deležnikov	p	1	,600	,560	,676	,588	,431	,607
	Sig.		,000	,000	,000	,000	,007	,000
svoje sodelovanje	p	,600	1	,324*	,542	,524	,410*	,781
	Sig.	,000		,047	,000	,001	,011	,000
izvedba	p	,560	,324*	1	,506	,560	,504	,405*
	Sig.	,000	,047		,001	,000	,001	,012
medin-stucion. sodelovanje	p	,676	,542	,506	1	,677	,676	,653
	Sig.	,000	,000	,001		,000	,000	,000
predavanje	p	,588	,524	,560	,677	1	,588	,461
	Sig.	,000	,001	,000	,000		,000	,004
vsebine omizij	p	,431	,410*	,504	,676	,588	1	,523
	Sig.	,007	,011	,001	,000	,000		,001
sodelovanje drugih	p	,607	,781	,405*	,653	,461	,523	1
	Sig.	,000	,000	,012	,000	,004	,001	

Iz tabele lahko razberemo, da so vse spremenljivke med seboj statistično značilno povezane. Večina na $p < 0,01$ nivoju, označene z zvezdico pa na $p < 0,05$ nivoju zaupanja.

IV.

IV. Diskusija

Izhodišče raziskave je temeljilo na dejstvu, da so institucije velikokrat ekosistemi zase, kar pomeni, da delujejo po nekih lastnih vzorcih in zakonitostih. Ob tem pa se kaj hitro lahko zgodi, da se (vede ali nevede) zapirajo. Tako postajajo nedostopne, njihovo delovanje pa je nemoteno.

V projektu Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu (DECAP-HE), smo želeli institucije med seboj povezati. Povezave, ki smo jih ustvarjali niso bile le stik med institucijami. Prepletali smo vezi med študenti, profesorji, delodajalci, ponudniki dela, oblikovalci politik, dijaki... Prav tako smo zagotovili sodelovanje med slovenskimi in tujimi udeleženci in institucijami. Na ta način smo ustvarjali klimo vključenosti, kar vodi v osebno vključenost in posameznika na ta način osebno nagovori. To običajno prinese boljše rezultate in opolnomoči posameznike in institucije.

Metodo World Café smo si zamislili na način, da v samem začetku pripravimo predavanje, ki bo uvod v razmišljanje udeležencev in jih bo na nek način omehčalo za boljše sodelovanje. Na uvodno predavanje smo povabili predavateljico iz e-študentskega servisa, Vesno Miloševič Zupančič, ki je spregovorila o posebnostih generacije Z. Udeleženci dogodka in naše raziskave, so najvišje ocenili prav to predavanje in sicer $M = 4,75$ na lestvici od 1 od 5.

Najnižje, pa vendarle visoko, zadovoljstvo so udeleženci izkazali z lastnim doprinosom v svoji skupini, in sicer srednja vrednost je bila $M = 4,2$. Na petstopenjski lestvici, je to izjemno visoka ocena. Prav tako so bili udeleženci izjemno visoko zadovoljni z vključenostjo različnih deležnikov (institucij), s sodelovanjem med institucijami, z izbranimi vsebinami posameznih omizij in s sodelovanjem ostalih udeležencev v skupini.

IV. Navprašanje Kako dobro prispeva institucionalno sodelovanje k celoviti izkušnji študentov je 69,4 % odgovorilo, da prispeva dobro ali odlično, kar je velika večina respondentov. To nam daje vedeti, da smo na pravi poti.

Na koncu ankete so imeli udeleženci možnost zapisati Predloge za izboljšave, komentarje. Predstavljamo le nekatere:

→ Potrebovali bi več govoriti o dejanskih rešitvah, ne le kaj vse ni urejeno in na koncu brez razlik.

→ Morda manj miz za world caffe... Se je vsebina ponavljala. Manjkalo mi je bolj konkretno kako delati s to generacijo, načeloma neke značilnosti že poznamo, si pa želimo še več inputa kako pristopiti.

→ Odlično predavanje o generaciji mladih ter o aktivnem učenju.

→ Še nekoliko več predstavnikov podjetij, da izvemo iz prve roke.

→ Več skupnih srečanj z izmenjavo dobrih praks med izobraževalnimi inštitucijami in gospodarstvom. Čestitam, odlična izvedba srečanja. Odlična ideja za povezovanje vseh deležnikov.

→ Great lecture, great workshops.

Vsekakor bomo upoštevali komentarje pri pripravi bodočih podobnih vsebin.

V. Literatura

Aktas F., Pitts K., Richards J. in Silova I. (2016). Institutionalizing global citizenship: A critical analysis of higher education programs and curricula. *Journal of Studies in International Education*, 21, 1–16.

Ambrose, S. A. et. a. (2010). *How Learning Works Seven Research-Based Principles for Smart Teaching*. San Francisco: Jossey-Bass.

Aškerc Zadavec, K. (2013). *Didaktično usposabljanje visokošolskih učiteljev in sodelavcev z vidika razvoja človeških virov v visokem šolstvu = Pedagogical training of higher education teaching staff in terms of human resource development in higher education* (pp. 92, 11 pril.). [K. Aškerc]. <https://dk.um.si/lzpisGradiva.php?id=42314>

Autor, S., Cvetek, S., Jager, J., Pangrčič, P., Režek, M., Štremfel, U. in Žmavc, J. (2023). *Konceptualne podlage in metodologija za preučevanje aktivnega učenja in razvoja globalnih kompetenc za 21. stoletje v visokem šolstvu: znanstveno-strokovni priročnik* (1. izd., p. 79). AMEU- ECM, Alma Mater Press. <https://press.almamater.si/index.php/amp/catalog/view/56/63/164-1>

Cvetek, S. (2015). *Učenje in poučevanje v visokošolskem izobraževanju: teorija in praksa* (pp. IX, 202). Buča.

Cvetek, S. (2019). *Na študenta osredinjeno poučevanje: priročnik za visokošolske učitelje*. Ribniško selo: Akadem.

Fanghanel, J. in Cousin, G. (2012). 'Worldly' pedagogy: A way of conceptualising teaching towards global citizenship. *Teaching in Higher Education*, 17(1), 39–50.

V. Fluck, U., Clouse, S. F. in Shooshtari, N. H. (2007). Reducing ethnocentrism in international business students with an online multicultural supplement. *Journal of Teaching in International Business*, 18(2–3), 133–151.

Fullan, M. in Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam. How New Pedagogies Find Deep Learning* (Pearson (Ed.)).

Hoidn, S. in Klemencic, M. (2020). The Routledge International Handbook of Student-Centered Learning and Teaching in Higher Education. In *The Routledge International Handbook of Student-Centered Learning and Teaching in Higher Education* (Issue July). <https://doi.org/10.4324/9780429259371>

Huber, J. in Reynolds, C. (ur.). (2014). *Developing intercultural competence through education*. Strasbourg: Council of Europe.

IBM Corp. (2019). IBM SPSS Statistics for Windows, Version 26.0. In 2019.

James, J. J. (2009). Zull, J. E. (2002). The Art of Changing The Brain: Enriching The Practice of Teaching by Exploring The Biology of Learning. *SCHOLE: A Journal of Leisure Studies and Recreation Education*, 24(1), 181. <https://doi.org/10.1080/1937156X.2009.11949644>

Kang, R., Mehranian, Y. in Hyatt, C. (2017). Incorporating an image-based, multimodal pedagogy into global citizenship education. *International Journal of Education & the Arts*, 18(23), 1–24.

Kuh, G. D. (2008). Excerpt from high-impact educational practices: What they are, who has access to them, and why they matter. *Association of American Colleges & Universities*, 14(3), 28–29.

- V. Lave, J. in Wenger, E. (1991). Situated learning: Legitimate peripheral participation. In *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815355>
- Levintova, E., Johnson, T., Scheberle, D. in Vonck, K. (2011). Global citizens are made, not born: Multiclass role-playing simulation of global decision making. *Journal of Political Science Education*, 7(3), 245–274.
- Majewska, I. A. (2022). Teaching Global Competence: Challenges and Opportunities. *College Teaching*. <https://doi.org/10.1080/87567555.2022.2027858>
- Marentič-Požarnik, B. in Lavrič, A. (2015). Fostering the quality of teaching and learning by developing the “neglected half” of university teachers’ competencies . In *CEPS journal* (Vol. 5, Issue 2, pp. 73–93). http://www.cepsj.si/pdfs/cepsj_5_2/cepsj_5-2-2015_marentic_pozarnik_et_al_pp_73-93.pdf
- Massaro, V. R. (2022). Global citizenship development in higher education institutions: A systematic review of the literature. *Journal of Global Education and Research*, 6(1), 98–114. <https://www.doi.org/10.5038/2577-509X.6.1.1124>
- Mayer, R. E. (2011). Applying the science of learning to multimedia instruction. In *The psychology of learning and motivation: Cognition in education, Vol. 55* (pp. 77–108). Elsevier Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-387691-1.00003-X>
- NAKVIS.(2016).*Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru – ESG*. NAKVIS-SQAA.
- OECD. (2018). *Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework*. OECD Publishing.

V. Ormrod, J. E. (2004). *Human Learning*. Merrill. <https://books.google.si/books?id=IfAMAAAACAAJ>

Robertson, S. L. (2021). Global competences and 21st century higher education – And why they matter. *International Journal of Chinese Education*. January–April 2021, 1–9.

Rogoff, B. (1998). Cognition as a collaborative process. In *Handbook of child psychology: Volume 2: Cognition, perception, and language*. (pp. 679–744). John Wiley & Sons, Inc.

Sagadin, J. (2003). *Statistične metode za pedagoge*. Maribor: Obzorja.

STRATEGIJA razvoja Slovenije 2030. (2017). Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

United Nations (UN). (2021). *Sustainable Development Goals*. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Uradni list RS. (2011). *Resolucija o nacionalnem programu visokega šolstva v Sloveniji za obdobje 2011–2020 (ReNPVŠ11-20)*. 41/11. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RESO71>

Uradni list RS. (2012). *Zakon o visokem šolstvu (ZViS-UPB3)*. 40/12. <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2006-01-5079>

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society* (M. Cole, V. Jolm-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman (Eds.)). Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvjf9vz4>

Projekt Oblikovanje za povečano kompetentnost skozi aktivno participacijo v visokem šolstvu / Designing for Enhanced Competence through Active Participation in Higher Education (DECAP-HE) sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini 490.000,00€. Namen projekta je izboljšati kakovost in učinkovitost poučevanja in učenja v visokošolskem izobraževanju ter opolnomočiti posameznike in institucije v visokem šolstvu, da se v sodelovanju z drugimi deležniki ter z izmenjavo dobrih praks aktivno odzovejo na izzive priprave študentov na delo in življenje v 21. stoletju.

Ta dokument je nastal s finančno podporo Norveškega finančnega mehanizma. Za vsebino tega dokumenta so odgovorni izključno Alma Mater Europaea – ECM, Pedagoški inštitut, Študentska organizacija Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije ter Kristiania University College in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča Nosilca programa Izobraževanje – krepitev človeških virov.

Alma Mater Press
April, 2024

